

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу

Ходаковського Вадима Володимировича

на тему «Фінансово-бюджетна політика економічного розвитку»,

подану на здобуття ступеня доктора філософії

з галузі знань «Управління та адміністрування»

за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

1. Актуальність теми.

Фінансова політика держави як інструмент суспільного розвитку є сукупністю бюджетно-податкових відносин, інституційного забезпечення формування та використання бюджетних коштів, спрямованих на досягнення фінансово-економічної збалансованості, результативності економічних перетворень. Необхідність розвитку податкових механізмів обумовлена суспільною потребою формування дієвої фінансово-бюджетної системи. Розробка та реалізація податкової політики має здійснюватися з урахуванням ефективного формування дохідної частини бюджету, підвищення конкурентоспроможності економіки, зростання економічної активності суб'єктів підприємницької діяльності, збільшення позитивного впливу податкових механізмів на процеси суспільного відтворення. У реалізації податкової політики необхідним є здійснення заходів щодо спрощення певних процедур податкового адміністрування, поєднання інтересів платників податків та держави, підвищення рівня інституційного середовища податкової системи. Вагомим є оцінка та моніторинг соціально-економічної результативності бюджетних програм, забезпечення ефективного використання бюджетних коштів. Доцільним є поглиблення взаємозв'язку річного та перспективного бюджетного планування, важливим є впровадження середньострокового планування в діяльність головних розпорядників бюджетних коштів. В умовах обмеженості державних фінансових ресурсів вагомим завданням бюджетної політики є фінансове забезпечення пріоритетних напрямів суспільного розвитку,

обґрунтування ієрархії цілей, завдань та принципів бюджетної політики. Вищезазначене свідчить про актуальність та своєчасність дисертаційної роботи Ходаковського Вадима Володимировича.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Державного торговельно-економічного університету: «Фінансово-бюджетна стратегія економічного зростання» (номер державної реєстрації 0119U100577), «Фінансова політика соціально-економічного розвитку країни» (номер державної реєстрації 0121U100344), «Державна фінансова політика суспільного розвитку» (номер державної реєстрації 0122U001433).

3. Ступінь обґрунтованості основних положень і висновків, сформульованих в дисертації.

Сформульовані Ходаковським В.В. основні положення і висновки обґрунтовані достатньою кількістю наукових положень та підтверджені науковими результатами. Здобувачем досягнуто основну мету дослідження – розкрито теоретичні засади та удосконалено методологічні положення системи формування фінансово-бюджетної політики, підвищено бюджетну результативність як інструменту економічного розвитку.

4. Достовірність основних наукових положень, висновків проведених наукових досліджень та одержаних результатів.

Достовірність результатів дослідження, висновків і рекомендацій, які містяться в дисертаційній роботі в цілому є достатньою. Наукова проблема досліджена автором, базується на аналізі законодавчих та нормативно-правових актів з питань формування фінансово-бюджетної політики, статистичних та

аналітичних матеріалів органів державного управління, наукових праць провідних вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів.

Наукові положення, результати, висновки дисертаційного дослідження підтверджуються публікаціями у наукових виданнях та їх оприлюдненням на наукових конференціях. Опубліковано 12 наукових праць, у тому числі 3 статті у наукових фахових виданнях, одна стаття у наукових виданнях країн Європейського Союзу, 8 публікацій у збірниках матеріалів міжнародних та всеукраїнських конференцій, загальним обсягом 3,4 друк. арк.

Аналіз дисертаційної роботи, розроблених і представлених в ній наукових положень дозволяє зробити висновок про достатній ступінь їх обґрунтованості згідно встановлених вимог та відповідність дисертації Ходаковського В.В. освітньо-науковій програмі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

5. Новизна основних наукових положень, висновків, проведених наукових досліджень та одержаних результатів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розкритті сутності формування та реалізації фінансово-бюджетної політики як інструменту економічного розвитку, яка полягає в інтеграції бюджетних складових управління фінансово-економічними відносинами виходячи з пріоритетів соціально-економічного розвитку країни, з врахуванням необхідності раціонального використання бюджетних видатків, бюджетної адаптації до динаміки суспільних відносин, забезпечення якісного надання публічних послуг при залученні мінімального обсягу бюджетних коштів та досягнення максимального результату при використанні цих коштів, що надасть можливість підвищити дієвість бюджетного процесу, стійкість бюджетної системи, обґрунтованість бюджетного механізму, упорядкування системи публічних закупівель в умовах недостатнього рівня формування доходів бюджету та значного рівня дефіциту бюджету.

У дисертації удосконалені підходи щодо формування фінансово-бюджетної політики як інструменту економічного розвитку, підходи щодо дієвого використання фінансово-бюджетних механізмів як складової економічної політики держави.

Значним доробком автора є розвинуті положення щодо фінансово-бюджетних відносин, що сприятиме результативності забезпечення економічного розвитку.

6. Практичне значення одержаних результатів.

Практичне значення одержаних результатів полягає в удосконаленні засад розробки та реалізації фінансово-бюджетної політики, що сприятиме підвищенню бюджетної результативності як інструменту економічного розвитку. Наукові результати, висновки дисертаційного дослідження впроваджено у діяльність Секретаріату Кабінету Міністрів України при опрацюванні проєктів нормативно-правових актів з питань розробки та реалізації фінансової та бюджетної політики держави, у освітньому процесі Державного торговельно-економічного університету.

7. Оцінка ідентичності анотації та основних положень дисертації.

Аналіз змісту анотації та основних положень тексту дисертаційного дослідження Ходаковського Вадима Володимировича свідчить про їхню повну ідентичність в частині формулювання теми, об'єкту, предмету, завдань, положень, новизни, висновків до розділів, загальних висновків. Загалом зміст анотації відтворює інформацію про методологію дослідження, способи аргументації положень, основні ідеї тексту, викладені стилю. Дисертація відповідає вимогам, встановленим Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

8. Структура дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, показано зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, сформульовано мету і завдання дослідження, наведено наукову новизну одержаних результатів, показано практичне значення отриманих результатів, апробацію результатів дослідження та публікації.

У першому розділі «Теоретичні засади формування фінансово-бюджетної політики економічного розвитку» розкрито сутність формування та реалізації фінансово-бюджетної політики як інструменту економічного розвитку, інституційні засади формування фінансово-бюджетної політики економічного розвитку, узагальнено досвід формування та здійснення фінансово-бюджетної політики у країнах з розвинутою та трансформаційною економікою.

У другому розділі «Формування фінансово-бюджетної політики України» досліджено розвиток фінансово-бюджетних відносин в країні, розкрито фінансово-бюджетну політику як інструмент економічного розвитку, бюджетні механізми забезпечення розвитку економіки.

У третьому розділі «Основні напрями фінансово-бюджетної політики економічного розвитку» визначено пріоритети формування фінансово-бюджетної політики економічного розвитку, напрями удосконалення фінансово-бюджетних механізмів як складової економічної політики держави.

Висновки дисертації містять узагальнені результати дослідження щодо теоретичних засад та механізмів формування та реалізації державної фінансової політики економічного розвитку.

9. Окремі дискусійні питання та зауваження.

Відзначаючи позитивні сторони роботи, слід звернути увагу на певні зауваження та дискусійні положення, а саме:

1. У дисертації зазначено, що в умовах трансформації системи державних фінансів доцільним є вдосконалення податкових інституційних механізмів, які відповідають за формування доходів бюджетів усіх рівнів. (с. 26). Однак, важливо було б більш поглиблено розкрити основні підходи щодо вдосконалення податкових інституційних механізмів.

2. У дисертаційному дослідженні визначено, що належний рівень обґрунтованості, послідовність та виваженість управлінських рішень державних інститутів у сфері бюджетно-податкового регулювання сприяє зростанню рівня зайнятості, поживленню ділової активності та підвищенню якості людського капіталу (с. 37). Разом з тим, важливим було б приділити більше уваги сукупності механізмів бюджетно-податкового регулювання.

3. Автором зазначено, що необхідність розвитку податкових механізмів обумовлена суспільною потребою формування дієвої фінансово-бюджетної системи (с. 107). Проте, доцільним було б більш розгорнуто показати основні напрями формування дієвої фінансово-бюджетної системи.

4. У дисертаційній роботі визначено, що пріоритетними напрямками фінансової політики на середньострокову перспективу мають стати вдосконалення інституційного середовища фінансового регулювання, підвищення дієвості фінансово-бюджетного планування і прогнозування, забезпечення макроекономічної збалансованості (с. 154). Разом з тим, на нашу думку, було б доцільним більш поглиблено розкрити основні підходи до підвищення дієвості фінансово-бюджетного планування і прогнозування.

5. У дисертаційному дослідженні зазначено, що суттєвими перевагами програмно-цільового методу управління є його орієнтація на результат бюджетної діяльності, перспективний характер формування видатків бюджету, перехід від управління бюджетними ресурсами до управління бюджетними результатами, охоплення всіх стадій бюджетного процесу (с. 183). Водночас,

слід було б приділити більше уваги механізмам управління бюджетними результатами.

Разом із тим, висловлені зауваження мають переважно дискусійний характер і не знижують теоретико-методологічного рівня представленої дисертаційної роботи.

10. Загальний висновок та відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Ходаковського Вадима Володимировича на тему «Фінансово-бюджетна політика економічного розвитку» є актуальною за змістом, логічно структурованою, містить наукову новизну та практичну цінність. Тема і зміст дисертації відповідають спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»). Дисертаційна робота не містить ознак порушення академічної доброчесності. Наукові положення, що містяться в дисертації та виносяться на захист, отримані здобувачем особисто. Опубліковані наукові праці за матеріалами дисертаційної роботи відображають зміст дисертації та результати наукового дослідження. Основні положення дисертації обговорені на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях.

Підсумовуючи, слід зазначити, що рецензована дисертація «Фінансово-бюджетна політика економічного розвитку» є завершеною науковою працею, яка відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 р. № 40, вимогам освітньо-наукової програми, яку завершив здобувач, вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44. Наведені у рецензії зауваження не знижують наукового рівня і загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи.

Загалом дисертаційна робота на тему «Фінансово-бюджетна політика економічного розвитку» заслуговує на позитивну оцінку, а її автор – Ходаковський Вадим Володимирович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 07«Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

РЕЦЕНЗЕНТ:

**Професор кафедри фінансів
Державного
торговельно-економічного університету,
доктор економічних наук, професор**

Микола ПАСІЧНИЙ

Підпис Миколи Пасічного засвідчую

Зем Начальник відділу кадрів _____

Н. Шлевченко